

EK:n budjetti- riihiviestit 18.8.2021

EK:n esityksen iso kuva on uskottava ja kestävä

Palataan terveeseen talouden tielle ja kehyksiin vuonna 2022

Kevennetään valtion omaisuutta markkinatilanne huomioiden

Toteutetaan julkista taloutta vahvistavat työttömyysturvaa, asumistukea ja toimeentulotukea uudistavat esitykset (990–1080 milj. euroa)

Tehdään panostuksia uudistumista ja kasvua tukeviin TKI- ja infrainvestointeihin sekä työvoiman saatavuuden turvaamiseksi (250–300 milj. euroa)

EK:n esitykset budjettiriiheen:

Kasvu maksaa velan

1. Palataan terveeseen talouden tielle ja uudistetaan Suomen julkisen talouden ohjausjärjestelmä.
 - Palataan kehyksiin – EK:n esitykset tasapainottavat julkista taloutta miljardilla.
 - Ylihallituskautinen sitoutuminen – velkaantuminen taitettava 2025 – asetettava selkeä velka-ankkuri.
2. Tehdään julkista taloutta vahvistavia työllisyystoimia – nostetaan tavoitetasoa merkittävästi
 - *Työ ensin* -päätöksiä (720–810 me/v) sekä asumistuen ja toimeentulotuen uudistus (270 me/v).
 - Työlainsäädäntä uudistusten toteuttaminen siten, että niillä on myönteinen työllisyysvaikutus.
 - Paikallisen sopimisen työryhmän esitykset 10/2021 siten, että lakisääteisesti lisätään paikallisen sopimisen mahdollisuuksia.
3. Konkreettisia päätöksiä työvoimapulan helpottamiseksi
 - Täsmäkoulutusta tarvealoille – uudistetaan työttömyysturva – lisätään työperäistä maahanmuuttoa (lisämenoja n. 100 me)
4. Kevennetään työn verotusta alentamalla ansiotuloverotusta 0,25–1 prosenttia
 - Yhden prosenttiyksikön veronalennus kauttaaltaan kaikissa tuloluokissa vastaa 4–5 %:n palkankorotuksia.
5. Toimeenpannaan kehysriihen päätökset kestävästi
 - TKI- ja infrarahoitukseen korjausliike – laajennettu t&k-verokannustin käyttöön jo 2022.
 - Toteutetaan päätetyt veronkiristykset tavalla, joka tukee kasvua ja vakauttaa investointiympäristöä.
6. Kotiutetaan uudistumista tukevat investoinnit – otetaan *fast track* käyttöön ensin ilmastoinvestoinneissa

EK:n esitys:

Uudistetaan Suomen julkisen talouden ohjausjärjestelmä

- Palautetaan kehysmenettelyn rapautunut uskottavuus ja uudistetaan Suomen julkisen talouden ohjausjärjestelmä
- Otetaan käyttöön Ruotsin mallin mukainen kattava ohjausmekanismi julkiselle taloudelle:
 1. Julkisen talouden ylijäämätavoite yli suhdannesyklin
 2. Ankkuri julkisen velan suhteelle, velkaantuminen taitettava viimeistään 2025, palautumisen aikataulu perusteltava nopeasti eduskunnalle esitettävällä suunnitelmalla.
 3. Menokatto tuleville vuosille nykyisen menokehysperiaatteen mukaisesti
 4. Kuntien ja tulevien hyvinvointialueiden velvoite korjata epätasapainoinen talous ripeästi
- Sovitaan periaatteista parlamentaarisesti mahdollisimman pian

EK:n esitys:

Muutetaan työttömyysturvaa kannustavammaksi – avoimia työpaikkoja 145 000, työttömiä 316 000

(luvut TEM/Tilastokeskus, kesäkuu)

- Palautetaan työssäolo- ja paluuehto 12 kuukauteen (nyt 6 kuukautta)
 - 200–1 000 htv, noin 40 me/v
- Palautetaan omavastuu aika 7 päivään (nyt 5 päivää)
 - 800 htv, noin 60 me/v
- Palautetaan lomakorvauksen jaksotus työsuhteen päättyessä
 - 800–1000 htv, noin 100 me/v
- Porrastetaan ansioon suhteutettu työttömyyspäiväraha siten, että sitä alennetaan 10 prosentilla työttömyyden kestänyt 3 ja 6 kuukautta
 - 10 700 htv–15 000 htv, noin 350–440 me/v
- Lyhennetään työttömyyspäivärahan enimmäiskesto 250 päivää niillä, joilla työhistoriaa on alle 3 vuotta ja 350 päivään niillä, joilla työhistoriaa on vähintään 3 vuotta (eli lyhennetään 50 päivällä)
 - 6 500 htv, noin 170 me/v

Työllisyysvaikutus: 19 000–24 300 htv

Vaikutus julkisen talouteen: 720–810 me/v

EK:n esitys:

Uudistetaan asumistuki ja toimeentulotuki

- Vähennetään työtulojen asumisosaa leikkaava vaikutusta siten, että suojaosan ylittävistä työtuloista otetaan huomioon 80 prosenttia (nyt 100 prosenttia)
- Tarkistetaan perusomavastuun laskukaavassa käytettävä tulojen huomioon ottamisen 42 prosentin osuus 50 prosenttiin
- Tarkistetaan tuen taso 70 prosenttiin hyväksytyjen asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta (nyt 80 prosenttia)
- Lisätään toimeentulotukeen asumiskustannusten 10 prosentin omavastuu

Työllisyysvaikutus: 9 500

Vaikutus julkisen talouteen: noin 270 m€/v

EK:n esitys:

Päätöksiä työvoimapulan helpottamiseksi

- Täsmäkoulutusta elinkeinoelämän tarvealoille
 - Lisätään koulutuksen aloituspaikkoja, turvataan rahoitus elinkeinoelämän tarvealoille (mm. sote- ja teknologia-alat).
 - Uudistetaan oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvausmalli ja tarkistetaan tuntimäärää.
 - Toteutetaan kotitalousvähennyksen merkittävä korottaminen suunnitellusti huomioiden hoiva- ja hoitotyön tarpeet.
- Työttömyysturva kannustavammaksi ja lisätään liikkuvuutta
 - Muutetaan työttömyysturvaa kannustavammaksi mm. porrastamalla työttömyyspäivärahan ja muuttamalla työssäoloehdot, sekä uudistamalla asumistuki ja toimeentulotuki.
 - Toteutetaan TE-palvelujen uudistaminen tavalla, joka parantaa palveluita ja lisää työvoiman liikkuvuutta.
 - Parannetaan hallituksen päättämää perhevapaauudistusta työllisyyttä vahvistavaksi.
- Työperäisen maahanmuuton luvitus ja Suomen vetovoimatyö pikaisesti kuntoon
 - Lisätään resursseja käsittelyyn sekä automaattisen päätöksenteon rakentamiseen ja oleskelulupaprosessin tietojärjestelmien uudistamiseen.
 - Priorisoidaan työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton lainvalmistelu (mm. ulkomaalaislain 5 luvun uudistaminen, työnantajien sertifiointi, kansallisen D-viisumin käyttöönotto ja käyttöalan laajentaminen).
 - Toteutetaan STAYinFinland trainee-ohjelma yhdessä yritysten kanssa, jossa merkittävä panostus kieliopintoihin; päivitetään Suomen maabrändi vastaamaan koronan jälkeisen ajan turvallista perhe-elämää ja työntekoa, sekä varmistetaan Business Finlandin Talent Boost -ohjelman määrärahat sekä UM:n Virtual Finland hankkeen yhteys maahanmuuton tiekarttaan.

EK:n esitys:

Kotiutetaan uudistumista tukevat investoinnit (1/2)

- Korjataan TKI-rahoitukseen kohdistuvat kehysleikkaukset välittömästi toimintaympäristön vakauttamiseksi ja parlamentaaristen TKI-työn uskottavuuden turvaamiseksi.
- Laajennetaan t&k-verokannustinta jo vuoden 2022 alusta tukemaan investointeja ja tuottavuutta – mahdollistetaan lisävähennysoikeuden hyödyntäminen myös yrityksen omiin t&k-kuluihin.
- Kotiutetaan Fit for 55-tavoitteita ja uudistumista tukevat investoinnit ottamalla kehysriihessä linjattu investointien *fast track* käyttöön ensin ilmastoinvestoinneissa.
- Tehostetaan investointien lupamenettelyä varaamalla riittävät resurssit lupaprosessin digitalisointiin, lupakäsittelyyn ja muutoksenhakutuomioistuimiin jo vuodelle 2022.
- Laajennetaan määräaikaisesti korotetut poistot koskemaan myös tuotannollisia rakennusinvestointeja sekä käytettynä ostettuja koneita ja laitteita.
- Vaalitaan teollisuuden kilpailukykyä päätöksenteossa ja päätetään jatkona teollisuuden sähköveron alentamiselle alentaa myös palveluyritysten sähköverotusta asteittain.
- Toteutetaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen investointeja vauhdittavalla tavalla (sis. yksityinen kaava-aloiteoikeus ja sen käsittelyn enimmäisaika, mahdollisuus laatia kaavaehdotus).

EK:n esitys:

Kotiutetaan uudistumista tukevat investoinnit (2/2)

- Korjataan kehysriihen leikkauspäätökset ja vakautetaan perusväylänpidon rahoitus vähintään 1,4 mrd. tasolla sekä pääteiden ja -ratojen kehittämisinvestointien määrä vähintään 600 milj. tasolle.
- Aktivoidaan hallitusohjelman linjaus hallinnollisen taakan keventämisestä laajentamalla yksi yhdestä -periaatteen käyttöä asteittain kaikille hallinnonaloille.
- Otetaan käyttöön takautuva tappiontasaus, ns. carry back mm. Norjan esimerkin tavoin.
- Yritysten kasvua tukevat jälleenrakennusinstrumentit pannaan täytäntöön nopeasti (viennin rahoitus, pääomalainat). Finnveran pienempien vientikauppojen suorat ostajaluotot käyttöön mahdollisimman nopeasti syksyllä 2021.